

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 lutego 2021 roku w Sieradzu

odwołania K. S. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.:

z dnia 13 marca 2020 r. Nr (...) dot. T. D.

z dnia 13 marca 2020 r. Nr (...) dot. P. D.

z dnia 13 marca 2020 r. Nr (...) dot. K. F.

z dnia 13 marca 2020 r. Nr (...) dot. I. K.

z dnia 13 marca 2020 r. Nr (...) dot. K. S. (2)

w sprawie K. S. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z udziałem zainteresowanych: P. D., T. D., K. F., I. K. i K. S. (2)

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

I. Z odwołania od decyzji Nr (...) dot. T. D.

1. ***zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że T. D., jako osoba wykonująca umowy o dzieło u płatnika składek (...), w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;***

2. ***zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz K. S. (1) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

II. Z odwołania od decyzji Nr (...) dot. P. D.

1. ***zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że P. D., jako osoba wykonująca umowy o dzieło u płatnika składek (...), w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;***

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz K. S. (1) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III. Z odwołania od decyzji Nr (...) dot. K. F.

1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że K. F., jako osoba wykonująca umowy o dzieło u płatnika składek (...), w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz K. S. (1) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

IV. Z odwołania od decyzji Nr (...) dot. I. K.

1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że I. K., jako osoba wykonująca umowy o dzieło u płatnika składek (...), w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz K. S. (1) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

V. Z odwołania od decyzji Nr (...) dot. K. S. (2)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że K. S. (2), jako osoba wykonująca umowy o dzieło u płatnika składek (...), w okresach wymienionych w zaskarżonej decyzji, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na rzecz K. S. (1) 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 569/20

UZASADNIENIE

Decyzjami z 13.03.2020r., skierowanymi do płatnika składek: (...) oraz ubezpieczonych: T. D., P. D., K. F., I. K., K. S. (2), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, 3, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit a i c ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020r., poz. 266 ze zm.) stwierdził, że w/w osoby podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzjach, jako osoby wykonujące umowę o świadczenie usług u płatnika składek (...). Jednocześnie na podstawie art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 cyt. ustawy, art. 81 ust. 1, ust. 6 ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019r., poz. 1373 ze zm.), ZUS ustalił dla ubezpieczonych podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

W odwołaniach od powyższych decyzji, płatnik składek wnosił o uchylenie decyzji lub zmianę i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy. W ocenie płatnika, organ rentowy dokonał błędnej, nieznajdującej oparcia w materiale dowodowym oceny prawnej zawartych umów. Umowy o dzieło obejmowały czynności związane z wytworzeniem jednorazowego, unikatowego i konkretnego rezultatu. Argumentował m.in., że integralną część umów stanowił każdorazowo załącznik, obejmujący listę filmów lub programów przyjętych do tłumaczenia i zredagowania (opracowania) przez tłumacza na dany okres, poprzez wskazanie tytułu filmu lub programu, numeru odcinka w przypadku seriali, liczby minut, co stanowiło podstawę rozliczenia i pozwalało precyzyjnie określić, jakie wynagrodzenie przysługuje za daną czynność wykonywaną w ramach umowy o dzieło. Zróżnicowanie wynagrodzenia w każdej umowie wyraźnie wskazuje na zróżnicowany charakter tworzonych dzieł, co zależało od stopnia skomplikowania i długości filmu lub programu

tłumaczonego w ramach konkretnej umowy. Tłumaczenia nie dotyczyły też danych, które każdy przetłumaczyłby tak samo. Efektem umów miały być za każdym razem pewne indywidualne, niepowtarzalne rezultaty. Odwołanie poparł pełnomocnik strony ustanowiony w sprawie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołań, podnosząc, że wykonywanie powtarzalnych czynności w ramach umów, przybrało charakter stałej współpracy, w ramach której zlecane były systematycznie kolejne zadania polegające na wykonaniu czynności związanych z bieżącą działalnością firmy płatnika za wypłacanym cyklicznie (miesięcznie) wynagrodzeniem. W ocenie ZUS, umowy zawierane przez płatnika spełniają przesłanki umów o świadczenie usług, do których zgodnie z art. 750 k.c. stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Zainteresowani: P. D., T. D., K. F., I. K., K. S. (2), przyłączyli się do odwołania.

Postanowieniami z 12.08.2020r., połączono sprawy z odwołania K. S. (1) od decyzji z 13.03.2020r. dot. zainteresowanych P. D., K. F., I. K., K. S. (2), ze sprawą IV U 569/20 dot. zainteresowanego T. D..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. (1) od 1991r. prowadzi działalność gospodarczą, której główny profil związany jest z opracowywaniem polskich wersji językowych do filmów i programów obcojęzycznych. Dominują wersje z języka polskiego, ale są także zlecenia dot. innych języków. Przygotowywane są wersje lektorskie, albo napisowe do programu, albo samo tłumaczenie. Oprócz tłumaczeń audiowizualnych są także pisane scenariusze. Płatnik nie jest w stanie określić co będzie do wykonania. Przez lata działalności grono klientów płatnika powiększało się. Jedną z propozycji, którą otrzymał, była współpraca z telewizją (...) w Ł., dla której musiał pozyskać grono współpracowników. K. S. (1) współpracuje z tłumaczami audiowizualnymi - z około 30 - 40 współpracuje od lat. Sam także jest tłumaczem audiowizualnym. Tłumacz audiowizualny jest specyficznym rodzajem tłumacza. W Polsce jest ich około 300 - 400. Zawód tłumacza audiowizualnego nie wymaga szczególnych uprawnień. W przypadku tłumaczenia audiowizualnego, nie oczekuje się dokładnej znajomości języka; ważne są bodźce niesione z ekranu. Film niesie w sobie 5 typów informacji, które tłumacz musi znać tj.: dialogi filmowe, napisy na ekranie i warstwa dźwiękowa (dot. dialogów i muzyki) - obie niosą różne informacje. Dochodzi jeszcze lektor, który czyta. Jeśli lektor czyta wolno, to zdania muszą być krótkie, słowa muszą być odpowiednio dopasowane, krótkie, ale opisujące całą sytuację oryginalnego zdania. Bardzo ważny jest kontekst sytuacyjny. Przykładowo gdy ktoś wchodzi, puka do drzwi i mówi dzień dobry, można to przetłumaczyć „przepraszam”, „dzień dobry”, „dzieńdoberek” - wiele opcji wchodzi w grę w zależności od sceny na ekranie. Każdy z tłumacz widzi daną scenę inaczej. Jedno opracowanie, które równolegle otrzymałoby kilku tłumaczy, każdy z nich wykona inaczej, żadne tłumaczenie się nie powtórzy. Każdy tłumacz ma inne wyczucie tekstu, inaczej dobiera słowa. Nawet gdyby jeden tłumacz wykonywał tłumaczenie o różnych porach dnia, to tłumaczenie też nie będzie takie samo, bo chodzi o czynnik intuicji i wrażliwości na bodźce. Każde tłumaczenie należy traktować oddzielnie, jest oddzielną całością. Często w przypadku tłumaczeń występują problemy specjalistyczne np. dot. medycyny, czy z dziedziny przyrody.

Specyfika procesu produkcji powoduje, że po otrzymaniu zamówienia od klienta, proces jest układany z dnia na dzień. Są także wiosenne i jesienne ramówki, są okresy, że dla danego tłumacza nie ma nic merytorycznego do wykonania, albo osoba w danej ramówce się nie odnajduje. Z tłumaczami audiowizualnymi nie zawsze zawierane są umowy o dzieło, zawierane są także umowy o zlecenie, w zależności od rodzaju czynności, które tłumacz ma wykonać. Proces rekrutacji tłumaczy polegał na tym, że otrzymywali oni próbkę tekstu i filmu, a następnie wedle swojej najlepszej wiedzy, wykonywali podstawową wersję tłumaczenia i przesyłali próbki tłumaczeń do sprawdzenia. Do momentu zatrudnienia J. P., weryfikację tłumaczeń przeprowadzał płatnik K. S. (1). Jeśli dana osoba spełniała oczekiwania, była zapraszana do studia na rozmowę, podczas której były wskazywane błędy, które popełniła w tłumaczeniach. Każdy tekst jest czytany pod względem merytorycznym czyli graficznym, stylistycznym i lektorskim. Musi być wyjątkowo dobrze napisany, by lektor był w stanie przeczytać go a' vista. Po zleceniu tłumaczenia oczekuje się, że tłumacz odeśle tekst sformatowany zgodnie z wytycznymi technicznymi i merytorycznymi. Chodzi o tekst przetłumaczony w całości bez braków i nacytany, co oznacza, że nastąpi kondensacja do sensu wypowiedzi, tzn. to co widać w filmie na ekranie,

musi się zmieścić w określonym czasie. Tekst musi być przetłumaczony poprawnie merytorycznie, nie może mieć błędów interpunkcyjnych i językowych. Jeśli chodzi o stronę techniczną, to tekst musi być zapisany w odpowiednim formacie, odpowiednią czcionką, z odpowiednimi marginesami, tak aby lektor wygodnie go przeczytał.

W załączniku do umów o dzieło z zainteresowanymi, zostały wyszczególnione listy filmów, programów przyjętych do tłumaczenia i redagowania przez danego tłumacza w danym okresie. Ustalony przez strony umowy termin wykonania tłumaczenia może się zmienić, jeśli np. tłumacz poinformuje że film jest trudniejszy, czy z przyczyn leżących po stronie tłumacza, np. choroby nie może go wykonać w umówionym terminie. Tłumacz mógł także odmówić wykonania tłumaczenia z różnych przyczyn, np. ze względów osobistych, nieodpowiedniej tematyki.

Rok 2016, był wyjątkowy pod względem ilości wykonywanych tłumaczeń przez zainteresowanych. U płatnika jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy J. P. (od 2016r.), która pracuje w biurze jako redaktor, korektor tekstów, pomoc biurowa od 8 - 16. J. P. sprawdza teksty wykonane przez tłumaczy, poprawność tłumaczeń, wie co jest w nich ważne. Jest odpowiedzialna za kontakt z klientami. Kontaktuje się z tłumaczami, wybiera osobę, która może wykonać tłumaczenie na podstawie kompetencji danej osoby. Każdy tłumacz jest inny. J. P. z praktyki zna kompetencje poszczególnych tłumaczy, np. wie, że dana osoba radzi sobie np. z tematami motoryzacyjnymi. J. P. sprawdza, czy tekst przygotowany przez tłumacza jest poprawny, np. czy tłumacz nie pominął jakichś fragmentów wypowiedzi. Tłumacz audiowizualny musi przede wszystkim przełożyć sens danej wypowiedzi, tłumaczenie musi tworzyć logiczną i merytorycznie spójną całość, musi być zrozumiałą dla widza oglądającego film. Jeżeli tekst jest kompletny, nie zawiera błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, zawiera wszystko, tj. oznaczenia kodów, oznaczenia pauz, J. P. przekazuje tekst to do studia nagrań - jeśli chodzi o wersję lektorską. Czasami lektor ma szansę przeczytać planszę i wówczas sprawdza się czy nie zostały pominięte fragmenty wypowiedzi, czy wszystkie jednostki są przeliczone. Tłumacz, który podejmuje się tłumaczenia o danej tematyce, musi zgłębić wiadomości z tej dziedziny. K. S. (1) robiąc film o strażakach, nawiązał kontakt z dwiema remizami, kupił kilka książek. Tłumacz może przy wykonywaniu tłumaczenia korzystać z pomocy innych osób i zainteresowani z takich konsultacji specjalistycznych korzystali. W przypadku filmów z rynku anglosaskiego tłumacz musi np. przeliczyć jednostki – mile na kilometry, uwzględnić kontekst kulturowy. Czasami zamawiający narzuca lektora. Przykładowo stacja (...) wymagała, aby jeden z seriali był czytany przez K. C.. K. C. czyta powoli i należało dostosować do tego odpowiedniego tłumacza. Każdy lektor ma inną specyfikę pracy, czytania, tempo czytania. Tłumacz musi brać pod uwagę, kto będzie czytał tekst. Tekst przygotowany dla K. C. wygląda inaczej niż dla G. W.. K. C. domaga się informacji, czy chodzi o tłumaczenie, czy o wersję lektorską tekstu przygotowaną po polsku.

Wnioskodawca nie zapewniał zainteresowanym narzędzi do pracy, mogli pracować gdzie chcieli, pracowali na swoim sprzęcie. Wypłata wynagrodzenia tłumaczom – zainteresowanym następowała zawsze po wykonaniu tłumaczenia i po jego zaakceptowaniu. Na wysokość wynagrodzenia miał wpływ m.in. tematyka materiału do tłumaczenia, trudności językowe, długość i objętość filmu. Zdarzały się przypadki obniżenia wynagrodzenia, jeśli np. tekst wymagał ponownego tłumaczenia. Nie zdarzyło się, aby zainteresowani otrzymali wynagrodzenie za niewykonanie tłumaczenia.

Są sytuacje, że dla danego tłumacza w danym miesiącu nie ma tłumaczeń. Przykładowo K. S. (1) otrzymał 2 serie do tłumaczenia, po czym zostały wycofane przez zamawiającego. Nie ma możliwości ryczałtowego wynagrodzenia. Istnieje pole negocjacji wynagrodzenia.

W przypadku zainteresowanych, nie było większych błędów tłumaczeń. Z niektórymi z zainteresowanych płatnik współpracuje od początku działalności.

W okresach: 2.01.2016 – 31.01.2016, 2.02.2016 – 29.02.2016, 2.03.2016 – 31.03.2016, 2.04.2016 – 30.04.2016, 2.05.2016 – 31.05.2016, 1.06.2016 – 29.06.2016, 1.07.2016, 29.07.2016, 1.08.2016 – 31.08.2016, 8.09.2016 – 30.09.2016, 3.10.2016 – 31.10.2016, 2.11.2016 – 30.11.2016, 1.12.2016 – 30.12.2016, płatnik zawierał z zainteresowanym P. D. umowy o dzieło w przedmiocie: „tłumaczenie i redakcja filmów wg załącznika”. P. D. ma długoletnie doświadczenie, od 1985 pracował jako tłumacz i lektor. P. D. otrzymał materiały w postaci listy dialogowej i materiał filmowy, który miał opracować. Nie było sytuacji, aby P. D. otrzymał mniejsze wynagrodzenie, albo otrzymał

wynagrodzenia bez wykonania dzieła. W przypadku bardzo trudnych filmów, albo odcinków seriali medycznych, albo dot. tematyki archeologicznej, P. D. korzystał z konsultacji znajomych. P. D. odkąd pracuje jako tłumacz audiowizualny, zawsze pracował w ramach umowy o dzieło. W przypadku natomiast tłumaczenia relacji ze spotkań, P. D. pracował na podstawie umowy zlecenie.

W okresach: 2.01.2016 – 31.01.2016, 2.02.2016 – 29.02.2016, 2.03.2016 – 31.03.2016, 2.04.2016 – 30.04.2016, 2.05.2016 – 30.05.2016, 1.06.2016 – 30.06.2016, 1.07.2016 – 29.07.2016, 1.08.2016 – 31.08.2016, 8.09.2016 – 30.09.2016, 3.10.2016 – 31.10.2016, 30.11.2016 – 1.12.2016 – 30.12.2016, płatnik zawierał z zainteresowanym T. D. umowy o dzieło w przedmiocie: „tłumaczenie i redakcja filmów wg załącznika”. T. D. współpracuje z płatnikiem od 12 lat. T. D. wykonywał kilkaset tłumaczeń różnych filmów. Nieraz współpraca z płatnikiem była intensywna mniej lub bardziej. Między tłumaczeniami zdarzały się przerwy miesięczne, dwumiesięczne i dłuższe. Nieraz T. D. rozmawiał z płatnikiem, że dana dziedzina do tłumaczenia mu nie odpowiadała i prosił o inny materiał. W ograniczonym zakresie zdarzało się korzystać T. D. z pomocy innych osób w dziedzinie, w której nie czuł się mocny.

W okresach: 2.01.2016 – 31.01.2016, 2.02.2016 – 29.02.2016, 2.03.2016 – 31.03.2016, 2.04.2016 – 30.04.2016, 1.06.2016 – 30.06.2016, 1.07.2016 – 28.07.2016, 1.08.2016 – 31.08.2016, 1.09.2016 – 6.09.2016, 8.09.2016 – 30.09.2016, 3.10.2016 – 31.10.2016, 2.11.2016 – 30.11.2016, 1.12.2016 – 30.12.2016, płatnik zawierał z zainteresowaną K. F. umowy o dzieło w przedmiocie: „tłumaczenie i redakcja filmów wg załącznika”, „tłumaczenie i redakcja filmu wg załącznika”, „tłumaczenie i redakcja filmu (...) (130min)”, „tłumaczenie i redakcja filmu (...) (118min).

K. F. ukończyła studia translogistyki. W 2008r. nawiązała współpracę z płatnikiem. Współpraca układała się w tzw. kratkę, jeśli chodzi o czasowość. K. F. miała przerwy w pracy, z uwagi na dziecko. K. F. w 2017r. i 2018r., nie zawierała z płatnikiem umów w ciągłości. K. F. dokonywała m.in. tłumaczenia na język polski i angielski filmów na zlecenie filmoteki, które otrzymał K. S. (1), tj.: (...), (...). Oczekiwano rzetelnego wykonania tłumaczenia, z uwzględnieniem realiów, np. tłumacząc na język angielski film o stanie wojennym (...), musiała rzetelnie oddać ówczesne realia istniejące w Polsce. Nieraz zainteresowana spotykała się z brakiem odpowiedników słów angielskich. Tak było przy tłumaczeniu serialu nowozelandzkiego o wędkarstwie. W tym serialu było dużo gatunków ryb, które nie występują w Europie. Musiała sprawdzić każdą nazwę ryby oraz czy jest jej odpowiednik. Tłumaczyła to w ten sposób, że chodzi o gatunek podobny, np. do łososia, to się opowiadało. Opowiadanie o danym gatunku ryb było bardzo pracochłonne; jeden odcinek robiła 3 lub 5 dni. K. F. korzystała wówczas z pomocy innych osób, gdyż nie zna się o wędkarstwie, natomiast zna się na akcencie nowozelandzkim. Przy wykonywaniu tego tłumaczenia, stawka wynagrodzenia została podwyższona. Korekt dokonywał K. S. (1). Na początku zdarzały się konsultacje z płatnikiem, jeśli chodzi o francuskie nazwy geograficzne, gdyż trzeba było wpisać dla lektora wymowę w nawiasie kwadratowym. K. F. nie zna francuskiego. K. F. miała świadomość, że za brak rezultatu lub rezultat niezgodny z oczekiwaniami, nie otrzyma wynagrodzenia. K. F. wykonywała tłumaczenia w domu na swoim sprzęcie.

W okresach: 2.01.2016 – 31.01.2016, 2.02.2016 – 29.02.2016, 2.03.2016 – 31.03.2016, 2.04.2016 – 30.04.2016, 2.05.2016 – 30.05.2016, 1.06.2016 – 30.06.2016, 1.07.2016 – 29.07.2016, 1.08.2016 – 31.08.2016, 8.09.2016 – 30.09.2016, 3.10.2016 – 31.10.2016, 2.11.2016 – 30.11.2016, 1.12.2016 – 30.12.2016 płatnik zawierał z I. K. umowy o dzieło w przedmiocie „tłumaczenie i redakcja filmów wg załącznika”. I. K. współpracuje z wieloma studiami. Obecnie nie pracuje u płatnika. I. K. tłumaczył dużo seriali o policjantach, były też seriale kryminalne, co wymagało specjalistycznej wiedzy. W zwykłych serialach nie było możliwości do negocjowania stawki. I. K. dużo zleceń odrzucał. Wykonane tłumaczenia spełniały oczekiwania wnioskodawcy, nie było korekt. I. K. współpracuje z 10 studiami.

W okresach: 2.01.2016 – 31.01.2016, 2.02.2016 – 29.02.2016, 2.03.2016 – 31.03.2016, 2.04.2016 – 30.04.2016, 2.05.2016 – 30.05.2016, 1.06.2016 – 30.06.2016, 1.07.2016 – 29.07.2016, 1.08.2016 – 31.08.2016, 8.09.2016 – 30.09.2016, 3.10.2016 – 31.10.2016, 2.11.2016 – 30.11.2016, 1.12.2016 – 30.12.2016, płatnik zawierał z K. S. (2) umowy o dzieło w przedmiocie „tłumaczenie i opracowanie filmów wg załącznika”, „tłumaczenie i opracowanie filmu (...) (44 min.)”, tłumaczenie i opracowanie filmów: (...), (...), „tłumaczenie i opracowanie filmu (...)25min.” K. S. (2) jest doskonałym historykiem i K. S. (1) zleca mu filmy dotyczące tej tematyki. K. S. (2) mógł korzystać z pomocy innych

osób . Wielokrotnie odmawiał też wykonania tłumaczenia. Współpraca z K. S. (2) charakteryzowała się regularnością, niekiedy z przerwami.

Zwykle nie było potrzeby korektorowania tłumaczeń zainteresowanych, chociaż zdarzały się tzw. wpadki (**zeznania: wnioskodawcy, zainteresowanych: P. D., T. D., K. F., I. K., świadka J. P. - na nagraniu CD – 00:45:02 – 02:18:19 k. 50/akta sprawy; uwierzytelnione kserokopie umów o dzieło z potwierdzeniem wykonania pracy, rachunkiem, oświadczeniem podatkowym, załącznikiem do umowy i zestawieniem rachunków do umów za rok 2016 k. 79 – 195, 253 – 283, zastrzeżenia do protokołu kontroli k. 557 – 567, pisemne wyjaśnienie płatnika w trakcie kontroli ZUS k. 71/akta kontroli ZUS**).

W dniach: 4.11.2019r., 6.11.2019r., 25.11.2019r., 28.11.2019r., 5.12.2019r., organ rentowy przeprowadził kontrolę płatnika, dot. okresu od stycznia 2016 – grudzień 2016, pod względem prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych składek do których pobierania zobowiązany jest zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego; kontroli poddano także umowy cywilnoprawne (umowy o dzieło), zawierane przez płatnika składek z wykonawcami tychże umów, w tym z: T. D., P. D., K. F., I. K., K. S. (2) (**protokół kontroli k. 489 – 531/akta kontroli ZUS**).

W dniu 19.12.2019r., do ZUS wpłynęły zastrzeżenia płatnika do protokołu kontroli ZUS (**k. 557 – 567. Podkreślano w nich , że** produkcja audiowizualna to specyficzna branża. Dotyczy dwóch obszarów działalności, w wyniku której każdorazowo powstaje utwór, stanowiący indywidualny rezultat materialny: 1. tłumaczenie, redakcja, lokalizacja (tj. adaptacja przetłumaczonego materiału tak, aby przystosować go do potrzeb kontekstu kulturowego, lingwistycznego, prawnego, itd.) kraju, w którym audycja będzie emitowana) listy dialogowej do audycji telewizyjnej (np. filmu fabularnego, dokumentalnego) w postaci napisów lub w postaci skryptu (listy dialogowej) dla lektora – zwanych tłumaczeniem;

2. autorska interpretacja skryptu (listy dialogowej) przez lektora – zwanych wgraniem głosu. Każdorazowo każda z powyższych czynności wykonywana była przez tłumacza audiowizualnego (zainteresowanych), sygnowana imieniem i nazwiskiem w tzw. stopce redakcyjnej (wgrywanej przez lektora lub wyświetleń w postaci napisów, a zawierającej informacje o tym, kto wykonał tłumaczenie oraz kto czyta daną audycję). Relacje kontrolowanego z podmiotami wykazują cechy stałości , ale każda z umów dotyczy opracowania (tłumaczenia lub wgrania głosu) kilku – kilkunastu samodzielnych unikatowych audycji telewizyjnych (stanowiących indywidualne rezultaty materialne , wyszczególnionych w załącznikach i opiewa na inne wynagrodzenie. W sytuacji gdy jedna umowa dotyczy opracowania więcej niż jednej audycji , wynagrodzenie jest zawsze rozбите na części składowe 9 odpowiadające każdemu dziełu) i z łatwością można ustalić , jakie wynagrodzenie przysługuje za opracowanie (tj. tłumaczenie lub wgranie głosu) każdej konkretnej audycji telewizyjnej). Płatnik podkreślał także , iż istnieją kopie wykonanych tłumaczeń , które poddają się weryfikacji co do różnicowanego charakteru (wykluczającego zarzut wykonywania schematycznych i rutynowych czynności , wymagających jedynie starannego działania wykonawcy) oraz istnienia w dziełach wad fizycznych.

Pismem z 27.12.2019r., ZUS poinformował płatnika o odmowie rozpatrzenia zastrzeżeń do protokołu kontroli (**k. 557 – 567 i 571 – 581/akta kontroli ZUS**).

Pismami z 11.02.2020r., ZUS zawiadomił płatnika i zainteresowanych o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji administracyjnej w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz ustalenia wysokości należnych podstaw wymiaru składek z tytułu umów o dzieło spełniających warunki umowy o świadczenie usług, do których mają zastosowanie prze[pisy dotyczące zlecenia zawartych przez zainteresowanych z płatnikiem w 2016r. (**k. 651 – 659, 655/akta kontroli ZUS**).

Decyzjami z 13.03.2020r., skierowanymi do płatnika składek: (...) oraz do ubezpieczonych: T. D., P. D., K. F., I. K., K. S. (2), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, 3, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit a i c ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020r., poz. 266 ze zm.) stwierdził, że w/w osoby podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu,

rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzjach, jako osoby wykonujące umowę o świadczenie usług u płatnika składek (...). Jednocześnie na podstawie art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 cyt. ustawy, art. 81 ust. 1, ust. 6 ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019r., poz. 1373 ze zm.), ZUS ustalił dla ubezpieczonych podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne (**decyzje/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym. Fakty dotyczące kontaktów odwołującego z zainteresowanymi w sprawie, charakterystyki pracy tłumacza audiowizualnego, różnic w wykonywaniu tłumaczeń, specyfiki realizacji umów przez tłumaczy, Sąd ustalił na podstawie zeznań płatnika K. S. (1), świadka J. P., zeznań zainteresowanych: P. D., T. D., K. F., I. K.. Zdaniem Sądu zeznania w.w są wiarygodne, logiczne, nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Zdaniem Sądu materiał dowodowy daje w pełni uzasadnione podstawy do uznania, że stosunek prawny łączący płatnika z zainteresowanymi wykazywał cechy umów o dzieło. Wbrew twierdzeniom organu rentowego, nie sposób traktować czynności wykonywanych przez tłumaczy audiowizualnych dla płatnika jako czynności rutynowych, sprowadzających się do starannego działania. Jak wskazują zeznania stron i świadka, tłumacz audiowizualny jest specyficznym rodzajem tłumacza. W przypadku tłumaczenia audiowizualnego, ważne są bodźce niesione z ekranu. Każdy tłumacz widzi daną scenę inaczej, ma inne wyczucie tekstu, inaczej dobiera słowa. Jedno opracowanie, które równolegle otrzymałoby kilku tłumaczy, każdy z nich wykona inaczej i każde z nich ma indywidualny niepowtarzalny charakter. Co więcej, nawet jeśli ten sam tłumacz wykona tłumaczenie o różnych porach dnia, nie będzie ono takie samo, gdyż będzie występowała inna wrażliwość na określone bodźce. Innymi słowy jest to rodzaj tłumaczenia twórczego. W świetle zebranego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że produkcja audiowizualna to specyficzna branża. Jak szczegółowo wyjaśnił odwołujący się w zastrzeżeniach do protokołu kontroli, dotyczy ona dwóch obszarów działalności, w wyniku której każdorazowo powstaje utwór, stanowiący indywidualny rezultat materialny: 1. tłumaczenie, redakcja, lokalizacja (tj. adaptacja przetłumaczonego materiału tak, aby przystosować go do potrzeb kontekstu kulturowego, lingwistycznego, prawnego, itd. kraju, w którym audycja będzie emitowana) listy dialogowej do audycji telewizyjnej (np. filmu fabularnego, dokumentalnego) w postaci napisów lub w postaci skryptu (listy dialogowej) dla lektora – zwanych tłumaczeniem; 2. autorska interpretacja skryptu (listy dialogowej) przez lektora – zwanych wgraniem głosu. Każdorazowo każda z powyższych czynności wykonywana była przez tłumacza audiowizualnego (zainteresowanych), sygnowana imieniem i nazwiskiem w tzw. stopce redakcyjnej (wgrywanej przez lektora lub wyświetleń w postaci napisów, a zawierającej informacje o tym, kto wykonał tłumaczenie oraz kto czyta daną audycję).

W przypadku tłumaczeń audiowizualnych dokonywanych przez zainteresowanych w ramach zawartych umów, których – co istotne - integralną częścią był załącznik z wykazem filmów, programów itp. do tłumaczenia, każde z tych tłumaczeń każdorazowo stanowiło indywidualny i niepowtarzalny rezultat materialny. Płatnik jako zamawiający tłumaczenie oczekiwał określonego rezultatu, gwarantującego efekt w postaci właściwego przekładu zarówno wizualnego, jak i co do przekazywanej treści, z uwzględnieniem kontekstu kulturowego, języka docelowego odbiorcy. W przypadku każdego materiału objętego umową o dzieło, bezwzględnie zachowany był wymóg powstania jednorazowego rezultatu i indywidualny jego charakter, gdyż każda z umów dotyczyła opracowania (tłumaczenia lub wgrania głosu) kilku, czy kilkunastu samodzielnych, niepowtarzalnych programów telewizyjnych, filmów stanowiących indywidualne rezultaty materialne i opiewała na inne wynagrodzenie.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania zasługują na uwzględnienie. W ocenie Sądu objęcie zainteresowanych obowiązkowymi ubezpieczeniami w okresach wskazanych w decyzjach, jako osób wykonujących umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) nie znajduje uzasadnienia.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 4 oraz art.12 ust.1 ustawy z dnia 13.10. 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych – Dz.U. Nr 137, poz.887 ze zm. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają m.in. osoby wykonujące

pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwane dalej "zleceniobiorcami". W myśl art. 9 ust. 4 a cyt. ustawy, takim ubezpieczeniem podlegają również obowiązkowo osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty. Analogicznie sytuacja odnosi się do ubezpieczenia zdrowotnego (art.66 ust.1 pkt 1e ustawy z 27.08.2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Dz. U. z 2008r. Nr 164,poz.1027 ze zm.). Ustawodawca nie nakłada natomiast takiego obowiązku na osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło. Stąd, zasadnicze znaczenie w sprawie miała ocena, czy w ustalonym stanie faktycznym zawarte umowy spełniają ustawowe przesłanki umowy o dzieło czy, jak wywodził organ rentowy, były umowami o świadczenie usług.

Zgodnie z art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający zobowiązuje się ze swej strony do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem świadczenia przyjmującego zamówienie jest więc wykonanie dzieła, które może polegać na jego stworzeniu lub przetworzeniu do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało. Dzieło może mieć przy tym postać materialną lub niematerialną. W uregulowaniu kodeksowym brak jest jednak bliższego określenia głównego przedmiotu świadczenia przyjmującego zamówienie. W doktrynie i orzecznictwie „dzieło” określane jest jako rezultat pracy fizycznej lub umysłowej, materialny lub ucieleśniony materialnie, mający cechy pozwalający uznać go za przedmiot świadczenia przyjmującego zamówienie (por. wyrok SN z 18.06.2003r., II CKN 269/01).

Wykonanie dzieła najczęściej przybiera więc postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian w rzeczy już istniejącej, czyli jej naprawienie, przerobienie lub uzupełnienie. Poza rezultatem materialnym, dzieło może jednak powstać także w postaci niematerialnej, która może, lecz nie musi być ucieleśniona w jakimkolwiek przedmiocie materialnym, byle zostały utrwalone w postaci poddającej się ocenić ze względu na istnienie wad lub gdy można uchwycić istotę osiągniętego rezultatu (por. wyrok SN z 3.11.1999r., IV CKN 152/00). Można też spotkać pogląd, że cechą dzieła jest to, że z chwilą ukończenia nabywa autonomiczną wartość w obrocie (por. wyrok SA w Rzeszowie z 10.10.2012r., III AUa 698/12). W umowie o dzieło istotne osiągnięcie zindywidualizowanego rezultatu określonych prac. Przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy (vide wyrok SN z 8.11.2013r., II UK 157/13).

Z kolei art. 750 k.c. stanowi, że do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednie przepisy o zleceniu (art. 734§1 k.c.). Jak wskazuje się w judykaturze, umowa o świadczenie usług polega na zobowiązaniu dłużnika do podjęcia wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności. Celem umowy o świadczenie usług jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia konkretnego rezultatu. Treść zobowiązania dłużnika pozostaje bowiem w ścisłej zależności od natury stosunku prawnego. W zobowiązaniach starannego działania podjęcie przez dłużnika wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności oznacza, że dłużnik wykonał zobowiązanie, pomimo iż nie osiągnięto określonego celu umowy (por. wyrok SA w Katowicach z 21.11.2019r., III AUa 2290/18).

W orzecznictwie wskazuje się, że kwalifikacja prawna umów cywilnoprawnych, których przedmiotem jest świadczenie pracy, czyli umowy o dzieło (art. 627 k.c.) oraz umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.) jest trudna. Umowa o dzieło różni się od umowy o świadczenie usług bądź umowy zlecenia brakiem stosunku zależności między stronami i koniecznością osiągnięcia oznaczonego, a zatem zindywidualizowanego i konkretnego rezultatu ludzkiej pracy w szerokim tego słowa znaczeniu, gdy w drugim rodzaju umów decydujący nie jest rezultat, lecz wykonanie pracy jako takiej. Zakłada się przy tym, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt oraz być obiektywnie osiągalny i pewny. Nie ma przy tym wątpliwości, że użyty w treści art. 627 k.c. termin: „oznaczenie” odnosi się do następującego pierwotnie w trakcie układania postanowień umownych – „oznaczenia” indywidualnego efektu, natomiast w przypadku umowy „o świadczenie usług” (art. 750 w zw. z art. 734 k.c.) – użycie zwrotu „świadczenie usług”, opisuje – poprzez samo użycie liczby mnogiej – kategorię powtarzających się działań (zobowiązanie ciągłe). Trzeba też mieć na względzie, że stosunek prawny wynikający z umowy o dzieło nie ma charakteru zobowiązania trwałego (ciągłego). Stanowi zobowiązanie do świadczenia jednorazowego i to po obu stronach tego stosunku zobowiązaniowego.

W doktrynie i orzecznictwie wyrażany jest pogląd, że nie można uznać za dzieło czegoś, co nie odróżnia się w żaden sposób od innych występujących na danym rynku rezultatów pracy – materialnych bądź niematerialnych, gdyż wówczas zatraciłby się indywidualny charakter dzieła. Dzieło nie musi wprawdzie być czymś nowatorskim i nie występującym jeszcze na rynku, jednak powinno posiadać charakterystyczne, wynikające z umowy cechy, umożliwiające zbadanie, czy dzieło zostało wykonane prawidłowo i zgodnie z indywidualnymi wymaganiami bądź upodobaniami zamawiającego. Zatem przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy. Dzieło jest wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej z góry przewidziany i określony w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy (por. wyrok SN z 14.11.2013r., UK 115/13).

W niniejszej sprawie organ rentowy wywodził, że stosunek prawny łączący płatnika składek z wykonawcami umów (zainteresowanymi), nie posiadał cech charakterystycznych dla umowy o dzieło, gdyż w przypadku umów na wgranie głosu metodą voice-over do filmów, czy też wgrania napisów i grafik pomimo, że efektem umów były określone rezultaty materialne, to z uwagi na powtarzalność, regularność i tożsamość przedmiotu umów, działania stron wskazują bardziej na zamiar stałej współpracy i wykonywania działań, które mieszczą się w przedmiocie działalności gospodarczej płatnika składek. Tym samym kwalifikują się jako umowy o świadczenie usług.

Sąd Okręgowy tego stanowiska nie podzielił. Przede wszystkim podkreślenia wymaga specyfika tłumaczenia audiowizualnego różniąca się zdecydowanie od zwykłego rutynowego tłumaczenia. Z zeznań stron jawi się wniosek, że tłumaczenie audiowizualne obejmuje materiały składające się zarówno z dźwięku jak i obrazu (filmów, programów itp.) przy wykorzystaniu technik tłumaczenia audiowizualnego: voice over – dialogi czyta lektor, dubbing – tłumaczenie polega na usunięciu oryginalnych wypowiedzi aktorów i podłożeniu na ich miejsce głosów wypowiadających dialogi w języku docelowym oraz napisy – tłumaczenie pojawia się w formie napisów, zwykle w dolnej części ekranu. Tłumaczenie audiowizualne jest zatem pracą niezwykle skomplikowaną i wymagającą znajomości języka oryginalnego i docelowego, różnych technik oraz wycucia. W tłumaczeniu audiowizualnym nie chodzi więc o „sztywny” dosłowny przekład dialogów, gdyż byłoby to niezrozumiałe dla widzów.

W tłumaczeniu audiowizualnym liczy się znajomość języka źródłowego i docelowego tak w mowie jak i w piśmie. Uwzględniając, że każdy język ma swoją specyfikę, tłumacz audiowizualny ma za zadanie wyeliminowanie lub modyfikację fragmentów oryginalnych tekstów tak, aby te docelowe stały się przejrzyste dla widza i w tym celu stosuje dostępne mu techniki. Jednakże przekład audiowizualny dokonywany przez tłumacza jest inny i zależny od gatunku materiału do tłumaczenia - czy dotyczy np. filmu fabularnego, przygodowego czy komedii. W tym przypadku tłumacz może zachować pewną dowolność, pod warunkiem że sens przekazu nie zmieni się. W zależności od gatunku, tego typu filmy muszą spełnić swoją rolę czyli bawić, wzruszać, czy przerażać. Inaczej mówiąc tłumacz „bawiąc” się językiem tworzy dzieło o oczekiwanym wydźwięku i wyjątkowym stylu. Natomiast w przypadku napisów i dubbingu dla filmów fabularnych musi zwrócić uwagę na przedstawione w nich fakty i tutaj oprócz formy liczy się treść. Muszą być zachowane pojęcia techniczne, zjawiska, fakty, o czym zeznawała J. P. i zainteresowana K. F.. Kolejnym istotnym elementem tłumaczenia audiowizualnego i odróżniającym go od zwykłego, jest dopasowanie długości tłumaczenia do szybko zmieniających się na ekranie obrazów, zwłaszcza w przypadku tworzenia napisów do filmu. Tłumacz musi skondensować wypowiedzi do optymalnej długości, a także odpowiednio je podzielić na krótsze fragmenty (napisy), wybrać czcionkę i umieścić napisy we właściwym miejscu na ekranie. Podobnie jest w przypadku tłumaczenia typu voice – over i dubbing. Tu także istotne jest zsynchronizowanie wypowiadanego tekstu z sytuacją mającą miejsce na ekranie. Tutaj w celu oddania intencji i charakteru postaci dokonuje się selekcji tego co powinno być przetłumaczone, a co pominięte lub zmienione. To także wynika z zeznań J. P. oraz odwołującego i zainteresowanych.

W ocenie Sądu tłumaczenia audiowizualne dokonywane przez zainteresowanych na podstawie zawieranych umów, zawierających każdorazowo wykaz materiału do tłumaczenia w postaci filmów różnego gatunku, programów przyrodniczych itp. noszą cechy dzieła w rozumieniu art. 627 k.c., bowiem każdorazowo stanowiły rezultat niepowtarzalny, wynikający ze specyfiki konkretnego zamówienia, określonego indywidualnie, nastawionego na wywołanie u widza określonego i niepowtarzalnego dla danego filmu, czy programu efektu tak wizualnego, jak i co do

przekazanej treści, przy uwzględnieniu kontekstu kulturowego i języka docelowego odbiorcy. Tłumaczenia musiały być profesjonalne, wymagały wiedzy specjalistycznej i podlegały kontroli płatnika pod względem oczekiwanego przezeń rezultatu. Różnorodny charakter tworzonych dzieł miał wpływ na zróżnicowanie wynagrodzenia, którego wysokość była uzależniona od stopnia skomplikowania, specyfiki materiału do tłumaczenia, długości tłumaczenia w ramach konkretnej umowy. Indywidualnego i niepowtarzalnego charakteru każdego z tych tłumaczeń stanowiących dzieło nie niweczy fakt zawierania przez strony umów w tzw. ciągłości lub z niewielkimi przerwami, co szczególnie akcentuje ZUS błędnie wywodząc z tego faktu powtarzalność czynności dokonywanych przez zainteresowanych, sprowadzając je błędnie do czynności rutynowych, do tzw. zwykłego tłumaczenia i objętych stałą współpracą. Nie może ujść uwadze w ocenie niespornego stanu faktycznego sprawy, charakter branży, w której płatnik prowadzi działalność - produkcja audiowizualna, dla potrzeb której każdorazowo tłumaczenia wykonywane przez zainteresowanych stanowiły indywidualne, niepowtarzalne dzieło, stanowiące utwór w rozumieniu ustawy z 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Podkreślić przy tym trzeba, że ilość złożonych przez zamawiającego tłumaczeń audiowizualnych do filmów czy programów była płynna, na co płatnik nie miał wpływu, a co przekładało się z kolei na ilość zawieranych umów i ich czasookres, o czym zeznawał K. S. (1) oraz zainteresowani.

Uwzględniając powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾§2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i ustalił, że T. D., P. D., K. F., I. K., K. S. (2), jako osoby wykonujące umowy o dzieło u płatnika składek (...) w okresach wymienionych w zaskarżonych decyzjach, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu.

O kosztach zastępstwa procesowego odnośnie każdej z zaskarżonych decyzji, orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 t.j. ze zm.).